

17. BARYT I FLUORYT

Baryt i fluoryt to minerały występujące w żyłach hydrotermalnych w paragenezie z siarczkami metali. Eksploatowano je wspólnie w złożach dolnośląskich, dlatego omawiane są łącznie. Oprócz złóż dolnośląskich znane są wystąpienia barytu na obszarze Gór Świętokrzyskich.

W złożach dolnośląskich nagromadzenia barytu występują w szczelinach uskokowych w formie żył o zmiennej miąższości i stromym upadzie. Średnia zawartość $BaSO_4$ wynosi w nich około 80%, przy zawartości fluorytu od kilku do kilkunastu procent. Na ogół zawartość fluorytu wzrasta wraz z głębokością. W kopalni Boguszów k/Wałbrzycha fluoryt pojawia się na głębokości 400m. W wyniku zalania kopalni przez powódź, w 1997 roku, wstrzymano wydobycie barytu i fluorytu zaliczając zasoby złoża do pozabilansowych. Natomiast w roku 1998 ze względu na nieopłacalność wydobycia zaniechano eksploatacji w kopalni Stanisławów.

W Górach Świętokrzyskich eksploatowano baryt w złożu Strawczynek. Obecnie eksploatacja jest zaniechana. Baryt występuje tu w skałach węglanowych dewonu dolnego tworząc nieregularne gniazda i przerosty o niskiej zawartości składnika użytecznego (około 30 %) i o niewielkich zasobach.

Całość krajowego zapotrzebowania na baryt i fluoryt pokrywana jest importem. W roku 2008 sprowadzono 21 tys. t barytu i związków baru o wartości 18 mln PLN oraz 12,11 tys. t fluorytu i związków fluoru wartości 15,32 mln PLN. W stosunku do roku poprzedniego import barytu zmniejszył się o 1 tys. t, a import fluorytu wzrósł o niecały tysiąc t. Eksport barytu i fluorytu oraz związków baru i fluoru w 2008 roku był nieznaczny.

Udokumentowane zasoby barytu wynoszą 5,66 mln t, a fluorytu 0,54 mln t. W stosunku do roku poprzedniego zasoby obu kopalin nie uległy zmianie.

Aktualny stan rozpoznania i zagospodarowania zasobów barytu i fluorytu podano w tabeli 17.1.

Tabela 17.1

BARYTY I FLUORYTY - mln t

Wyszczególnienie	Ilość złóż	Zasoby geologiczne bilansowe			Zasoby przemysłowe	
		Razem	A+B+C1	C2		
BARYTY						
ZASOBY OGÓLEM	5	5.66	1.91	3.75	0.85	-
w tym - zasoby złóż nie zagospodarowanych						
Złóża rozpoz. wstępnie	1	0.36	-	0.36	0.08	-
w tym - złoża, których eksploatacji zaniechano						
Razem -	4	5.30	1.91	3.39	0.77	-
FLUORYTY						
ZASOBY OGÓLEM	2	0.54	-	0.54	0.06	-
w tym - zasoby złóż nie zagospodarowanych						
Złóża rozpoz. wstępnie	1	-	-	-	0.06	-
w tym - złoża, których eksploatacji zaniechano						
Razem -	1	0.54	-	0.54	-	-

W tabeli 17.2 przedstawiono wielkość, wartość oraz główne kierunki eksportu i importu barytu i związków baru, a w tabeli 17.3 te same dane dla fluorytu i związków fluoru.

Tabela 17.2

Kierunki polskiego importu i eksportu barytu i związków baru

IMPORT				EKSPORT			
Lp.	Kraj	Ilość tys. ton	Wartość tys. PLN	Lp.	Kraj	Ilość tys. ton	Wartość tys. PLN
	Świat (ogółem)	20,93	18 033		Świat (ogółem)	0,15	184
1	Chiny	5,73	5 310	1	Białoruś	0,04	63
2	Słowacja	5,64	3 587	2	Czechy	0,05	51
3	Niemcy	2,08	3 033	3	Ukraina	0,03	34
4	Holandia	2,80	2 459	4	Słowacja	0,03	28
5	Włochy	3,64	2 017	5	Rosja	0,00	5
6	Hiszpania	0,42	558	6	Litwa	0,00	1

Tabela 17.3

Kierunki polskiego importu i eksportu fluorytu i związków fluoru

IMPORT				EKSPORT			
Lp.	Kraj	Ilość tys. ton	Wartość tys. PLN	Lp.	Kraj	Ilość tys. ton	Wartość tys. PLN
	Świat (ogółem)	12,11	15 325		Świat (ogółem)	1,48	3 429
1	Niemcy	4,62	6 824	1	Niemcy	0,76	1 564
2	Meksyk	4,56	2 362	2	Czechy	0,38	541
3	Holandia	0,92	1 775	3	Francja	0,00	323
4	Belgia	0,25	1 204	4	Holandia	0,00	194
5	Chiny	0,66	884	5	Włochy	0,12	169
6	Czechy	0,48	759	6	Bułgaria	0,06	122

Stopień rozpoznania zasobów i stan zagospodarowania poszczególnych złóż barytu i fluorytu zestawiono w tabeli 17.4.

Tabela 17.4

Wykaz złóż barytu i fluorytu – tys. t

Lp.	Nazwa złoża	Stan zag. złoża	Z a s o b y		Wydo- bycie	Powiat
			geologiczne bilansowe	przem- słowe		
BARYT						
ZŁOŻA UDOKUMENTOWANE			5 667	-	-	
złóż : 5; OGÓLEM						
woj. DOLNOŚLĄSKIE złóż : 4			5 558	-	-	
1	Boguszów	Z	tylko pzb	-	-	Wałbrzych
2	Jedlinka	Z	37	-	-	Wałbrzych
3	Jeżów Sudecki	P	364	-	-	Jelenia Góra
4	Stanisławów	Z	5 156	-	-	Jawor
woj. ŚWIĘTOKRZYSKIE złóż : 1			110	-	-	
1	Strawczynem	Z	110	-	-	Kielce
FLUORYT						
ZŁOŻA UDOKUMENTOWANE			542	-	-	
złóż : 2; OGÓLEM						
woj. DOLNOŚLĄSKIE złóż : 2			542	-	-	
1	Jeżów Sudecki	P	tylko pzb.	-	-	Jelenia Góra
2	Stanisławów	Z	542	-	-	Jawor

Opracował: Tomasz Bereda